

Bib-Hist

Medlemsblad for
Dansk Bibliotekshistorisk Selskab

14. årgang
2016

Nummer 31

Dette nummer af Bib-Hist er det sidste nummer, som kommer i papirudgave.

Portoen er steget kraftigt og Bibliotekshistorisk Selskab kan ikke længere trække på velviljen hos IVA og deres personale, som meget beredvilligt gennem mange år har bistået med udsendelse af nyhedsbreve og andre opslag. Det er derfor nødvendigt, at disse udsendelser sker elektronisk, og derfor anmoder vi medlemmerne om at sende deres aktuelle mailadresse til selskabets kasserer Søren Carlsen, sca@dethulehus.dk. Dette gælder både personlige medlemmer og institutioner. Se det indrammede opslag på sidste side.

Derudover bringer dette nummer af Bib-Hist referat fra Selskabets ordinære generalforsamling 16. maj samt lidt om Trap Danmark, hvor generalforsamlingen og det faglige arrangement blev afholdt. Der er også en henvisning til det meget spændende projekt: *Danmarks set fra luften - før Google*, hvor målet er at samtlige af KB's luftfotos bliver digitaliseret. Og lige så spændende, at der til projektet er knyttet den facilitet, at alle borgere kan gå ind portalen og berige med oplysninger.

Sammen med dette nummer udsendes også kontingentopkrævning for 2016. Efter Johannes Balslevs død måtte Selskabet skifte kasserer, og det har vist sig at være forbundet med en omfattende formalia i forhold til vore pengeinstitutter. Derfor denne beklagelige forsinkelse.

Selskabets ordinære generalforsamling
Onsdag 18. maj 2016, kl. 17-18
Trap Danmark, Agern allé 13, 2970 Hørsholm

Referat ved Hans Peter Rasmussen

Efter at formanden havde budt velkommen mindedes generalforsamlingen foreningens mangeårige kasserer Johannes Balslev, som afgik ved døden tidligere på året.

Som dirigent blev valgt Hans Michelsen, Roskilde.

Formanden, Ole Harbo aflagde styrelsens beretning 2015-2016 (bringes efterfølgende). Derefter fremlagde kasserer Søren Carlsen det reviderede regnskab, og det blev godkendt (bringes efterfølgende). Af bemærkninger til regnskabet nævnes flg.:

Regnskabet er præget af et kassererskift i regnskabsåret. Der optræder bl.a. en difference på kr. 365,85 kr. som tilskrives kassererskiftet.

Selskabet havde et overskud på kr. 9.887,25 kr. Dette tilskrives bl.a. at der i regnskabsåret ikke blev udgivet et nyt nummer af Bibliotekshistorie.

Selskabets beholdning er på kr. 49.977,15 kr.

Pgr. kassererskift i regnskabsåret er kontingentopkrævningen forsinket og vil blive sendt ud senere på året.

Formanden orienterede om de kommende arrangementer:

Efter denne generalforsamling har vi det faglige arrangement, hvor chefredaktør og administrerende direktør for Trap Danmark, professor, dr.agro. Niels Elers Koch fortæller om nyudgivelsen af Trap Danmark.

Onsdag d. 14. september er der arrangement med Niels Ole Finnemann. Dette afholdes på Det Kogelige Bibliotek. Julemødet afholdes på IVA og emnet er Bibliotekaruddannelsens historie og adresser, ved Laura Skouvig og Ole Harbo. Det endelige tidspunkt udmeldes senere.

Aktiviteter i 2017 vil blive meddelt senere.

Selskabet vil søge at arrangere en rejse i 2017, og forslag til rejsemål modtages meget gerne og sendes til formanden.

Kassereren Søren Carlsen fremlagde budgetoplæg for det kommende år. Der forventes lidt færre kontingentindtægter pga. vigende medlemstal. Men alt i alt et budget i balance.

Der var ikke indkommet forslag til generalforsamlingens behandling.

Som styrelsesmedlemmer blev Steen Bille Larsen, Andrew Cranfield og Bente Kaspersen genvalgt. Nyvalgt blev Nan Dahlkild.

Claus Vesterager Pedersen blev genvalgt som suppleant og Michel Steen Hansen blev nyvalgt som suppleant.

Inger Mathiesen og Inge Selfort blev genvalgt som revisorer.

Ellen Warrer Bertelsen blev genvalgt som revisorsuppleant.

Under eventuelt orienterede Steen Bille Larsen om, at Erland Kolding Nielsen er indtrådt i redaktionen af Bibliotekshistorie.

Bestyrelsens konstituering efter generalforsamlingen 2016

Bestyrelsen holdt efter generalforsamlingen et kort møde for at konstituere sig for den kommende periode:

Formand: Ole Harbo

Næstformand: Bente Kaspersen

Kasserer: Søren Carlsen

Sekretær: Hans Peter Rasmussen

Beretning 2015-2016

Publikationsvirksomhed

Medlemsbladet Bib-Hist er udkommet med numrene 29 og 30 med referater fra generalforsamlingen og de faglige arrangementer. Endvidere er der udsendt enkeltblade, herunder indkaldelsen til denne generalforsamling.

Bib-Hist og selskabets hjemmeside www.bibliotekshistoriskselskab.dk redigeres af næstformand Bente Kaspersen.

Selskabets facebook-side redigeres af Steen Bille Larsen, og selskabet har over 1100 følgere på siden. Steen Bille Larsen redigerer også Bibliotekshistorie, hvoraf nr. 11 udkom ved årsskiftet 2014/15 og nr. 12 er under forberedelse til udgivelse i efteråret.

Møder og faglige arrangementer

Det faglige arrangement i forbindelse med sidste års generalforsamling var en forevisning af bibliotek og Kulturværft i Helsingør, hvor den afgangende bibliotekschef, Margrethe Haugen fortalte om visionerne og viste rundt.

4.-6. juni var der studietur til London med 10 deltagere, der fik utallige oplevelser, især på The Royal Automobile Club. Turen er grundigt refereret i Bib-Hist nr.29.

Den 28. september, hvor direktør Svend Larsen, Statsbiblioteket fortalte under overskriften: Statsbiblioteket fra Landsmødet i 1909 til Folkemødet 2015 for 28 deltagere.

Julemødet d. 25. november fandt sted i Kulturarvssalen og var med tidligere arkivleder Peter Heiberg, der talte om Ida Bachmann, en af dansk folkebiblioteksvæsens store pionerer. Der var fuldt hus i salen. Endelig var der 2. februar møde på KUB Nord, tidligere DNLB eller UB2, hvor bibliotekskonsulent Torsten Schlichtkrull fortalte om Universitetsbibliotekets bygningshistorie, baseret på hans kommende bog om UB. Der var 28 deltagere på Nørre Alle.

Medlemstal og kontingent

Vi har desværre oplevet et fald i medlemstallet i forhold til sidste års 190, nemlig til 185. Faldet er både blandt de personlige medlemmer og institutionsmedlemmerne, fordi biblioteker slås sammen.

Kontingentet var uændret i forhold til de tidligere år, 350 kr. for institutioner, 175 kr. for personlige medlemmer og 125 kr. for pensionister, studerende og ledige.

Styrelsen

På generalforsamlingen sidste år genvalgtes Ole Harbo, Johannes Balslev og Søren Carlsen til styrelsen og som suppleanter Hans Peter Rasmussen og Claus Vesterager Petersen. Ligeledes revisorerne Inger Mathiassen og Inge Selfort samt revisorsuppleant Ellen Warrer Bertelsen.

Efterfølgende konstituerede styrelsen sig med Ole Harbo som formand, Bente Kaspersen som næstformand, Johannes Balslev som kasserer og Søren Carlsen som sekretær. Efter Johannes Balslevs død er Søren Carlsen blevet kasserer og Hans Peter Rasmussen sekretær. Derudover består styrelsen af Steen Bille Larsen, Andrew Cranfield og Laura Skouvig.

Tak til styrelsen for årets fine arbejde og samarbejde, herunder til Laura Skouvig, der nu udtræder af styrelsen for at få mere tid til sin forskning. Også en stor tak til IVA og KB for bistand med forsendelser og afholdelse af møder, samt til TRAP for dagens værtskab.

Styrelsens planer for det kommende år.

Næste aktivitet finder sted om få minutter, hvor Niels Elers Koch vil fortælle om det nye TRAP Danmark.

Vi har droppet en rejse i indeværende sommer, men vil arbejde for en til sommeren 2017.

Det første møde i efteråret bliver med professor Niels Ole Finnemann d. 14. september

Et andet møde bliver også på IVA, idet vi inden årets slutning laver et arrangement om uddannelsens udvikling fra fagskole til universitet. Datoen er endnu ikke fastlagt, og det bliver nok også årets julemøde.

Planer for møder i 2017 har endnu ikke en sådan form, at de skal nævnes her.

Regnskab 2015

Regnskab 2015	Note	Regnskab 2014
INDTÆGTER		
1. Kontingenter	A	35.781,59
2. Deltagerbetaling		5.700,00
3. Bogsalg		0,00
4. Tilskud		0,00
5. Renter		288,37
Indtægter i alt		41.769,96
UDGIFTER		
10. Generalforsamling		-710,00
11. Styrelsesmøder		-3.931,70
12. Kontorhold mv.	B	-1.599,51
13. Trykkeudgifter		-54.650,00
14. Arrangementer	C	-10.250,44
15. Repræsentation		-322,00
16. Gebyrer mv.		-310,00
17. Revision		0,00
Udgifter i alt		-71.773,65
RESULTAT		-30.003,69
AKTIVER		
Pr. 31.12.2015		<i>Pr 31.12.2014</i>
Danske Bank		1.484,60
Finansnetbank, Folio		246,06
Finansnetbank, Alt-Én-konto		205,11
Finansnetbank, Højrentekonto		37.788,33
Aktiver i alt		39.724,10

PASSIVER

Pr. 31.12.2014		Pr. 31.12.2013
Danske Bank	1.484,60	580,86
Finansnetbank folio	246,06	407,22
Finansnetbank Højrente	37.788,33	49.510,22
Finansnetbank alt-i-en	205,11	19.229,49
Difference	365,80	--
Overskud 2015	9.887,25	-30.003,69
Passiver i alt	49.977,15	39.724,10

NOTER

A Kontingenter

Personlige medlemmer	7.175,00	8.375,00
Pensionister mv.	12.281,28	12.356,61
Institutioner	11.600,00	13.650,00

B Kontorhold mv.

Kontorudgifter	3.049,12	1.214,04
PR	156,60	147,93

C Arrangementer

Virksomhedsbesøg	1.906,25	2.150,95
Studieture	0,00	17.866,91

/Søren Carlsen, kasserer

Som generalforsamlingsvalgte revisorer for Dansk Bibliotekshistorisk Selskab har vi revideret selskabets regnskab. Vi har

- * fået forelagt samtlige bilag
- * foretaget stikprøvekontrol
- * modtaget kopi af kasseregnskabet
- * kontrolleret, at de oplyste aktiver er til stede i henhold til bankudskrifterne.

Vi kan konstatere, at regnskabet er i overensstemmelse med regnskabets bilag og opgørelser - og at regnskabet ikke giver anledning til forbehold.

Frederiksberg, d.

Inger Mathiesen

Inge Selfort

Trap Danmark

På medlemsmøde 18. maj 2016 fortalte lederen Niels Elers Koch inspirerende om arbejdet med det ambitiøse projekt med at udgive Trap Danmark 6. udgave af dette centrale håndbogsværk. Mødet fandt sted i redaktionens lokaler i Forskningscenter Hørsholm. I oplægget og i diskussionen var der især interesse for, hvilke overvejelser der lægges til grund, når værket skal udkomme såvel digitalt som i bogform.

På www.trapdanmark.dk kan man læse meget mere om organisationen - her er nogle uddrag:

”...Trap Danmark nærmer sig udgivelsen af det første bind. Det er bogen, der omhandler kommunerne Frederikshavn, Hjørring og Læsø med forventet udgivelse i november 2016... Fem gange tidligere er Trap Danmark udkommet - sidste gang i perioden 1953-72.

Frem til august 2020 udgives et bogværk på 34 bøger og der skabes derved et digitalt univers med den væsentligste viden om Danmark. Kommune for kommune beskrives stedernes geologi, geografi, biologi, arkæologi, historie, kultur, kunst, arkitektur og samfunds- og erhvervsliv. Målet er at give alle mulighed for at *opdage Danmark med Trap*. (Uddrag af Nyhedsbrev nr. 7, juni 2016).

Lidt om historien bag Trap Danmark

Den første udgave af *Statistisk-topographisk Beskrivelse af Kongeriget Danmark*, siden bedre kendt som *Trap: Danmark*, var forfattet af kabinetssekretær Jens Peter Trap (1810-1885) og udkom i perioden 1856 til 1860 i kommission hos boghandler G.E.C. Gad. Værket har lige siden været hovedværket i dansk topografisk beskrivelse.

Den 5. udgave, der udkom fra 1953 til 1972, rummer den hidtil mest komplette og præcise beskrivelse af Danmark og dets landskaber, byer, sogne, historie, natur, kultur og institutioner.

For hvert eneste af Danmarks mere end 2000 sogne findes der en rigdom af oplysninger om landets tilblivelse, nutidens landskab, kirker, landsbyer og købstæder, herregårde, skove, oldtidsminder, monumenter, lokalhistorie, markante personer og meget andet. Et imponerende kæmpeværk, der stort set ikke indeholder fejl. Men trods den imponerende kvalitet bærer indholdet naturligvis præg af, at der nu er gået 60 år, siden værket sidst blev påbegyndt. (Kilde: www.trapdanmark.dk).

Det nye Trap Danmark

Det nye *Trap Danmark* vil udfolde sig både på tryk og digitalt. Det bliver samlet set et omfattende univers af levende fortællinger, tværfaglige beskrivelser og leksikale

informationer om Danmark. Her finder du – for de enkelte steder i landet og for landet som helhed – den væsentligste viden om geologi, geografi, biologi, arkæologi, historie, kultur, kunst, arkitektur, samfunds- og erhvervsliv.

Hvad enten du ønsker oplysninger om rådhuset i Ebeltoft, Tøndermarskens dyreliv, Nørrebros historie, Middelfarts erhvervsstruktur, Bornholms vandfald, Læsøstanghuse eller lollandske dialekter, finder du svaret i Trap Danmark: I 34 flotte, rigt illustrerede bind, i det omfattende, supplerende digitale univers og i det tilhørende mobiltilbud, der gør det muligt at stå et givent sted i Danmark og få relevante informationer om netop dette sted...

Trap Danmark er verdens mest omfattende beskrivelse af en nation og en uundværlig samling af viden til alle, der gerne vil have et indgående kendskab til den natur, historie og kultur, som danner grundlag for den videre udvikling af Danmark. Trap Danmark giver alle en enestående mulighed for at fordybe sig i Danmark – og selv gå på opdagelse rundt omkring i landet med nye indsigter ved hånden. (Kilde: www.trapdanmark.dk).

Danmark set fra luften – før Google

Det Kongelige Bibliotek har en righoldig samling af luftfotos fra det 20. århundrede. Alt lige fra skråfotos af enkelte gårde, huse og virksomheder over panoramabilleder af bydele eller hele landsbyer til lodfotos af større områder taget fra stor højde. I alt mere end 3,5 millioner unikke optagelser.

Denne samling arbejder KB nu på at gøre tilgængelig for alle på portalen: *Danmark set fra luften – før Google*, www.kb.dk/danmarksetfraluften

Det er et omfattende digitaliseringsprojekt og det finansieres af KB i samarbejde med de enkelte landsdele og midler fra eksterne bevillinger og fonde.

Alle større gårde, mange af de mindre landejendomme og en stor del af landets byhuse er blevet fotograferet af forskellige luftfotofirmaer i det 20. århundrede.

Desværre er der kun få oplysninger om hvert foto i de oprindelige arkiver. Ofte kun et ejernavn på ejendommen, en lokalitet eller en flyrute.

Men alle kan hjælpe til med at supplere og berige oplysningerne – korrekt placering, adresse, historie om de forskellige ejendomme mv.

Der er til portalen knyttet et brugerforum, og om det og meget andet kan man finde flere oplysninger i den FAQ, som findes på portalen. Ja, Det Kongelige Bibliotek siger faktisk i en folder om projektet, at "...vi har brug for din hjælp..." til at levere supplerende oplysninger til de enkelte billeder.

Bib-Hist-redaktionen anbefaler et kig på portalen, og lad os gerne mødes i brugerforummet.

Kommende arrangementer

Der er udsendt opslag og invitation til mødet 14. september, hvor professor Niels Ole Finnemann, IVA, fortæller om *Arkivering af digitale materialer, fra start til nu*. Mødet er kl. 17 på KB i Kulturarvsalen.

Selskabets julemøde finder sted på IVA og er om *Bibliotekaruddannelsens historie og steder*. Nærmere informationer følger senere.

Og som også tidligere meddelt:

Ikke-medlemmer er meget velkomne til at deltage i Selskabets arrangementer, dog mod betaling, 25 kr.

Historien på Bibliotekets hjemmeside

Flere biblioteker lægger sin historie på egen hjemmeside, hvor den så også er søgbar. Vi tager tråden op fra sidste nummer med at bringe bibliotekernes egen historiefortælling og bringer i dette nummer Ikast og Brande bibliotekers historie - to biblioteker, som nu udgør Ikast-Brande Bibliotek i kommunen af samme navn.

Kilde: <https://www.ikast-brandebibliotek.dk/BiblioteketsHistorie>

Brande Bibliotek 90 år

Sammenfattet af Willy Wegner, 2006

Brande Byskole, kommuneskole, blev opført 1911.
Her var også, indtil 1975, Brande Bibliotek.
Til venstre ses førstelærer-boligen.
Kilde: Danskebilleder.dk

Dette er en sammenfatning af biblioteksvirksomhedens forhistorie, det vil sige tiden før Brande Bibliotek blev etableret på den nuværende adresse i Centerparken. Som det vil fremgå, kan biblioteket i 2006 fejre en 90 års fødselsdag, men - som det også vil fremgå - så begyndte det for 205 år siden.

Sognebiblioteket i Brande, der blev drevet af Brande Sogns Læseforening, var ifølge Brande Sogns historie over 130 år gammel i 1975. Det vil ifølge denne kilde sige, at det i 2006 er mere end 160 år siden, at borgerne første gang kunne låne bøger i Brande. Sognebiblioteket har dog flere gange indstillet driften, men er så blevet oprettet på ny, dels i 1865 og endelig i 1916.

De 90 år fremkommer ved, at der siden 4. december 1916 ubrudt har været biblioteksvirksomhed i Brande. Men skal vi gå tilbage i tiden og se hvornår det begyndte med bogudlån i Brande, så skal vi tilbage til 1801. Det år fik Brande en ny sognepræst, pastor L. M. Lund, og med sig havde han et læsebibliotek. Det oplyses at læsebiblioteket i 1803 bestod af hele 89 "*for Almuens velvalgte*" skrifter som dels blev udlånt eller benyttet i skolen, dels brugt til konfirmandforberedelse. Pastor Lund forlod sognet i 1808.

Læsebiblioteket flyttede til Jeppe Sivebæks forretning i Storegade. Det må siges at være datidens kombi-bibliotek. Ud over at kunne låne bøger var der salg af ligtøj, kranse, modepynt og rulleforretning.

I Brande Sogns historie skrives der:

"I mange år blev udlånet passet af Jeppe Sivebæk og hustru, og da de var afgået ved døden, blev biblioteket flyttet til Højskolehjemmet. Her stod det i nogle år og blev så godt som ikke benyttet, hvorfor nogle medlemmer af den gamle bestyrelse, M. Søndergaard, Dørslund; mejeribestyrer Lassen, Uhre; Kl. Petersen, Overgaard, sammen med lærer Johs. Hansen, provst Nielsen og Math. Kristensen, Borup, på et møde blev enige om at få det flyttet og få det i virksomhed igen.

Biblioteket blev så i 1916 flyttet til præstegården, hvor provst Nielsen havde oprettet en læsestue. I 1922 blev det flyttet til kommuneskolen, hvor det stod, til man i september 1924 fik lokaler - et udlånslokale og en læsesal - i Teknisk skole. Disse lokaler benyttede biblioteket til 1. september 1936, da det blev flyttet tilbage til kommuneskolen, hvor kommunen overlod det et klasseværelse til gratis afbenyttelse, og her har det til 1975 haft til huse.

Kommunen har år efter år forhøjet sine tilskud til biblioteket betydeligt, så det har været i stand til at forøge bogbestanden, hvilket også har været nødvendigt, da det, som årene gik, blev stærkere og stærkere benyttet. Biblioteket havde i 1942 en bogbestand på ca. 1.800 bind, hvoraf ca. 600 bind var faglitteratur.

Siden bibliotekets nyoprettelse i 1916 har det som formænd haft lærer, senere kirkeminister, Johs. Hansen 1916-28, viceskoleinspektør, senere skoleinspektør, T. Bundgaard Lassen 1928-51, lærer, senere ledende skoleinspektør, Anders Mygind 1951 til 1963, da det blev kommunalt sognebibliotek.

I samme tidsrum har det som bibliotekarer haft pastor Jensen, pastor Lindegaard, lærerinde fru Johanne Hansen 1922-31, fru lærer Enevoldsen 1931-33, fru snedkermester Jespersen 1933-62, fru Tove Mansfeld-Giese 1962-63 og siden 1963 Torkild Kjær.

Fru Jespersen var i nogle år efter 1962 deltidsansat. Efter et kortere fravær blev fru Mansfeld-Giese atter ansat ved biblioteket.

Efter at biblioteket 1. april 1963 blev kommunalt, er bestyrelsen eller biblioteksudvalget blevet valgt af kommunalbestyrelsen. Til 1970 var fru Eva Skjærris formand for udvalget.

Selv om biblioteket efterhånden fik rådighed over de fleste af lokalerne i Herningvejskolens ældste bygnings øverste etage, var pladsen så kneben, at det i høj grad vanskeliggjorde bibliotekspersonalets arbejde. Mangelen på plads ophørte, da man i januar 1975 rykkede ind i det nye tidssvarende bibliotek i Centerparken.

Kilder:

Johs. Hansen: Brande Sogns Læseforening. Brande-Posten 18. oktober 1916 Brande-Posten 29. november 1916 (Åbningstider)

T. Bundgaard Lassen: Brande Sogns historie. 2. del. Brande, 1975. Side 267-268.

Helge Nielsen: Folkebibliotekernes forgængere. København: Danmarks Biblioteksforening, 1960. Side 262.

Ikast Bibliotek 1931 - 2006

Fra bogsamling til mediatek og kulturhus. Forfattet af Søren Møller, Leder af Lokalhistorisk Arkiv, Ikast-Brande Bibliotek.

Bakkehuset, Strøget 47
Fra 1948 til 1981
Ikast Bibliotek

"Den første Begyndelse til Ikast Biblioteksforening gjordes på Ikast Haandværker- og Borgerforenings Generalforsamling den 5. Februar 1930, hvor Formanden Bødkermester Axel Jensen efter Opfordring fra Bernhard Larsen fremkom med forslag om Oprettelse af en Bogsamling for Ikast By og Sogn. Forslaget blev ikke mødt med særlig Begejstring, men samlede dog ved Afstemning Flertal for at nedsætte et Udvalg til at undersøge Forholdene. Udvalget kom til at bestå af Lærer Ditlev Andersen, Magnus Petersen og Bernhard Larsen."

Sådan kan man læse i Ikast Biblioteks første protokol, hvor senere bibliotekar Bernhard Larsen meget omhyggeligt har skrevet historien. Udvalget tog på besøg i Herning for at se, hvordan man havde indrettet et bibliotek der.

Oprettelse

Omkring år 1900 blev der oprettet folkebiblioteker i næsten alle danske byer. I Ikast skete det forholdsvis sent, i 1931. På den tid boede der 1600 mennesker i byen og 4000 i hele kommunen.

En kommune havde pligt til at støtte et folkebiblioteks drift, når en kreds af borgere oprettede en biblioteksforening.

Den 12. januar 1931 stiftedes så foreningen, der skulle oprette biblioteket i byen.

Til bestyrelsen valgte man lærer Ditlev Andersen som formand, fabrikant Jens Lysholt som kasserer og kommis i Brugsen Bernhard Larsen som sekretær. Desuden valgtes apoteker Jørgen Madsen og gårdejer Martin Birk.

I vedtægterne kan man i § 1 læse, at *"Ikast Biblioteksforening har til Formaal at oprette og vedligeholde en Folkebogsamling i Ikast. Folkebogsamlingen skal tjene til at hjælpe Befolkningen til Underretning og Oplysning, også på rent faglige Omraader, ved Siden af at yde god underholdende Læsning"*.

Bibliotek på seks forskellige adresser

Foreningens initiativ lykkedes så godt, at et bibliotek kunne åbne allerede tirsdag den 3. februar 1931 på adressen Strøget 35. Efter få dage var næsten alle bøger udlånt! Formanden for bestyrelsen, Ditlev Andersen, passede biblioteket midlertidigt. Det første år gav Ikast kommune 200 kr. til driften, det samme beløb indkom fra Håndværker- og Borgerforeningen, mens Ikast Handels- og Landbrugsbank gav 50 kr. og Ikast Brugsforening 25 kr. Private gav 50 kr. til formålet. Hertil kom kontingenterne fra biblioteksforeningens medlemmer på 362 kr.

I det andet regnskabsår kom der også efter biblioteksloven et tilskud fra staten.

1. juni flyttede biblioteket til Strøget 11 sammen med Sygekassens kontor.

Protokollen fortæller, at *"efter Forslag af Formanden lærer Andersen valgtes Bernhard Larsen fra 1. juni 1931 til Bibliotekar, idet han siden Biblioteksforeningens Oprettelse var blevet ansat som Kasserer for Sygekassen og som Følge deraf havde eget Lokale til Raadighed. Hans Løn blev fastsat til 25 Kr. pr. Maaned, for hvilken betaling han skulle tillægge Lokale, Lys og Varme samt passe Udlaanet"*.

24. september samme år flyttede man igen, til Strøget 71 over for jernbanestationen.

I 1935 byggede Ikast Sogneråd et rådhus på Kirkegade, den bygning som i dag er politistation (i 2014 Bank). Her på rådhusets 1. sal fik biblioteket nu mere permanente lokaler. Sygekassen fik også kontor i bygningen, og her var det igen praktisk, at lederen af begge dele fortsat var Bernhard Larsen.

I 1940 kom der biblioteksfilialer på skolerne i Faurholt og Bakkehuset.

I 1948 flyttede biblioteket til villaen "Bakkehuset" på Strøget 47.

I 1956 blev det udvidet med den tilbygning, som i dag indeholder kulturhuset "Bakkehuset".

I 1964 vedtog Folketinget en ny bibliotekslov, der blandt andet betød, at der skulle være et folkebibliotek i alle kommuner, og det skulle være kommunens opgave at drive det. Sådan var det i forvejen mange steder, men der var også mange foreningsdrevne biblioteker som i Ikast, hvor biblioteksforeningen med sin bestyrelse ledede og drev biblioteket. Økonomisk var de foreningsdrevne bibliotekers drift dog i forvejen baseret på midler fra kommunen, amtet og staten. Fra den 1. april 1965 overtog kommunen Ikast Bibliotek, og biblioteksforeningen blev nedlagt.

I 1970erne var biblioteket igen blevet for lille til en voksende befolkning og en voksende materialesamling. Der blev lavet planer for et nyt bibliotek i Frisenborgparken eller i det gamle rådhus i Kirkegade, som så skulle bygges ud mod vest. Den endelige plan blev vedtaget, da Volmer Linds fabrik på hjørnet af Jens Holdgaards Vej og Grønnegade flyttede til Rømersvej og fabrikanten solgte bygningerne til kommunen, som satte dem i stand til bibliotek i 1981.

Borgmester Thomas Poulsen deltog aktivt i planlægningen. Farveindretningen blev valgt efter nogle af de farver, som maleren Per Arnoldi ofte anvender. Måske er det disse farver, der fik en senere borgmester til på et offentligt møde at betegne biblioteket som en 70'er-bule?!

Men brugerne kan godt lide stedet, og placeringen er central ved Strøget, og med gode parkeringsforhold.

Her ligger biblioteket stadig i naboskab med "Bakkehuset", den kommende biograf ud mod Strøget, og det grønne område, hvor der holdes børnekarneval og koncerter. Tilsammen skal området kaldes "Kulturtorvet".

Up to date

Biblioteket er et af landets mest moderne.

I 1931 var der kun bøger på biblioteket. Siden er samlingerne udvidet med aviser, tidsskrifter, lydbøger, cd'er, dvd'er, m.m., ja alle eksisterende medier, som man samlet kan kalde et mediatek.

Bibliotekets pc'ere blev i 2005 brugt af borgerne 8.344 gange.

Biblioteket var blandt de første i landet med automater, hvor publikum selv kan foretage udlån og aflevering.

I 2005 var 62 % af udlånet selvbetjent og 82 % af afleveringerne.

Biblioteket deltager i BiblioteksVagten, Forbruger Infopunkt, Litteratursiden, redigering af Lydavisen og Bogen Kommer-service for gangbesværede, i samarbejde med Projekthuset.

Biblioteket er sekretariat for Kulturelt Samråd, som er en paraplyforening for alle kommunens foreninger.

Biblioteket har filialer i Engesvang og Bording, og de lokalhistoriske arkiver er

indrettet på bibliotekerne. Det giver arkiverne en god åbningstid sammen med biblioteket. Arkiverne lægger billeder ind på danskebilleder.dk.

Alt i alt er biblioteket byens mest brugte kultursted med over 135.000 besøgende om året. Hertil kommer mange besøg på bibliotekets hjemmeside, hvor bibliotekarerne har lagt vejledninger ud for blandt andet studerendes videre søgning på nettet og i andre bibliotekers bogbestand på bibliotek.dk.

Hertil skal føjes et stort antal besøg i bibliotekets mødelokaler på 1. sal, hvor der hvert år afholdes over 500 offentlige møder, foredrag m.m., arrangeret af byens kulturelle foreninger og andre.

Bibliotekets voksenafdeling arrangerer også møder i lokalerne, mens børnebiblioteket afholder en lang række børneteaterforestillinger, filmforevisninger m.m. her.

Ikast slægts- og lokalhistoriske Forening, der er en støtteforening for Lokalhistorisk Arkiv, afholder også sine møder her, i de meget velegnede lokaler.

På 1. sal er der også et meget lyst og velegnet lokale til kunstudstillinger og andre udstillinger.

Tre ledere på 75 år

Sygekassekasserer Bernhard Larsen var med fra bibliotekets start som overbibliotekar og han fungerede sådan i hele 35 år. Ved siden af det egentlige biblioteksarbejde var han en ihærdig slægts- og lokalhistoriker. Sammen med sin bror Elvig Larsen skrev han "Hagelskjær-slægterne", i 1944, og i 1967 udgav Ikast Sogneråd hans store bog "Ikast Sogn". Bogen har et omfang og en detaljerighed, som det er svært at finde mage til for andre sogne i landet. Her er især gårdhistorie og personhistorie fra flere århundreder. Desværre er der en del fejl i bogen, men når man ved det på forhånd, så kan man bruge bogen som en meget nyttig indgang til mange emner.

Bernhard Larsen blev i 1966 afløst af Jens Jørgen Olrik, der var overbibliotekar indtil 1995, hvor jobbet blev overtaget af nuværende leder, Martin Lundsgaard-Leth.

Ikast-Brande Bibliotek

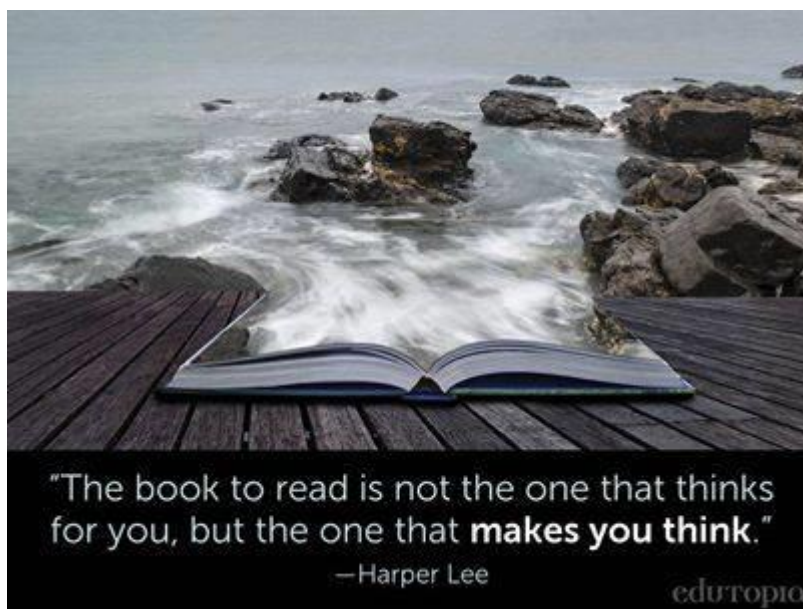
Ved kommunalreformen, som træder i kraft 1. januar 2007, bliver Ikast Bibliotek lagt sammen med bibliotekerne i Brande og Nørre Snede kommuner til ét biblioteksvæsen. I Brande Kommune er der kun ét bibliotek, i Brande by, mens der i Nørre-Snede kommune er bibliotek i Nørre-Snede by og i Ejstrupholm.

75 års fødselsdagen

Ikast Biblioteks 75 års fødselsdag blev fejret lørdag den 4. februar 2006 med historisk udstilling, festtaler, lokalhistorisk konkurrence og kunstudstilling. Over 500 gæster mødte frem på dagen og gav dermed udtryk for, at biblioteket stadig er et aktiv, når man er borger i Ikast.

På trods af store forandringer i medielandskabet med mange fjernsynskanaler, internet, gratisaviser m.m., så bruges biblioteket flittigt. Bøger er ikke uddøde som medie, de udkommer i stort tal hvert år.

I 1931 var bibliotekarens vejledning begrænset til bøgerne. I dag udføres meget informationssøgning som en søgning, hvor man krydser sig frem mellem de trykte medier og internettet, og mange borgere bruger bibliotekarerne som guide ind i det internet, hvor der er stadig flere muligheder, men også stadig flere uoverskueligheder. Her gør faglig ekspertise nytte. Bibliotekarerne har en allround viden og en erfaring med internettet, som gør dem til informationspecialister.

Hjælp os med at spare papir og porto

Portoudgifterne er steget gevaldigt og vi kan ikke længere trække på IVA's gode vilje og personale, så fremover udsendes Bib-Hist og andre meddelelser pr mail til medlemmerne. Vi har derfor brug for jeres aktuelle mailadresse. Send den til selskabets kasserer Søren Carlsen, sca@dethulehus.dk

Oplys gerne både navn, adresse og telefonnummer i samme mail.
Og huske venligst fremover at meddele adresseændring og/eller ny mailadresse

ISSN: 1603-1113

ISSN: 1902-1828

BIB-HIST er udgivet af Dansk Bibliotekshistorisk Selskab.

Dette nummer er redigeret af Bente Kaspersen (ansv.).

Afleveret til tryk, uge 36, 2016

Abonnement opnås ved medlemskab af foreningen.

Indmeldelse sker til kasserer Søren Carlsen, Hovedgaden 20, 3220 Tisvilde.

Mail: sca@dethulehus.dk Mobil: 5192 5572.

Kontingentet indbetales til kasserer efter opkrævning er modtaget.

Medlemskab koster for institutioner: 350 kr., for personlige medlemmer: 175 kr.

Pensionister, studerende og ledige dog 125 kr.

Selskabets hjemmeside: www.bibliotekshistoriskselskab.dk

Facebook: www.facebook.com/BibliotekshistoriskSelskab